Facebookchef Zuckerberg stopt met censuurteams

8 januari 2025

Met het aantreden van Donald Trump als president in 2016 heeft het censureren van social mediaplatforms een hoge vlucht genomen. Ook in Europa nam de censuur snel toe. De ‘ruk naar rechts’ moest worden onderdrukt. Na Musk’s ‘X’ gaat ook Zuckerberg op Facebook en Instagram stoppen met externe factcheckers en introduceert ‘community notes’. “We gaan terug naar onze roots”, zegt Zuckerberg deze week in een verklaring.

Foto: Mark Zuckerberg (videofragment)

“Een nieuw tijdperk”

“We zijn in een nieuw tijdperk.” Zo motiveert Facebookchef Mark Zuckerberg een verandering van censuurbeleid op Facebook en Instagram, beide behorend tot de Metagroep. *“We gaan terug naar onze roots”*, daarmee doelend op het doel van Zuckerberg bij de oprichting van Facebook om *“mensen een stem tegen”.* Hierbij refereert hij aan zijn speech in Georgetown in 2019.

In deze toespraak aan de Georgetown University betoogde Zuckerberg dat vrije meningsuiting de drijvende kracht is geweest achter de vooruitgang in de Amerikaanse samenleving en over de hele wereld en dat het remmen van vrije meningsuiting, hoe goedbedoeld ook de redenen daarvoor zijn, vaak bestaande instellingen en machtsstructuren versterkt in plaats van mensen te *empoweren*.

Volgens Zuckerberg is er de afgelopen jaren veel gebeurd. De censuur nam toe *“onder druk van de regering en de main stream media”.* Een deel van de censuur was duidelijk politiek gemotiveerd, gaat hij verder. Vooral sinds de eerste termijn van president Trump is de druk op social mediaplatforms toegenomen omdat vrijheid van meningsuiting een bedreiging voor de democratie zou zijn, aldus Zuckerberg. Een visie die ook in Europa veel kon en nog kan worden gehoord.

Toch was er ook veel materiaal dat legitiem is verwijderd, aldus Zuckerberg.

“In de afgelopen jaren hebben we steeds complexere systemen ontwikkeld om inhoud op onze platforms te beheren, deels als reactie op maatschappelijke en politieke druk om inhoud te matigen. Deze aanpak is te ver gegaan.”

Over externe factcheckers: *“De bedoeling van het programma was dat deze onafhankelijke experts mensen meer informatie zouden geven over de dingen die ze online zien, met name virale hoaxes, zodat ze zelf konden beoordelen wat ze zagen en lazen. Zo ging het niet, vooral niet in de Verenigde Staten.”*

Community krijgt rol in content moderatie

Op X is het sinds de komst van Musk al ingeburgerd: ‘community notes’. Daarbij bepaalt een geselecteerde groep van actieve X-gebruikers of een bepaald bericht van een toelichting moet worden voorzien. Hiermee krijgt de lezer de kans om zelf een afweging te maken of hij het bericht voor waar aanneemt of niet en zelf

onderzoek gaat doen.

Dat is ook wat Zuckerberg nu wil voor Facebook en Instagram.
Zuckerberg: *"We hebben deze aanpak zien werken op X – waar ze hun community in staat stellen om te beslissen wanneer berichten mogelijk misleidend zijn en meer context nodig hebben, en mensen met een breed scala aan perspectieven beslissen wat voor soort context nuttig is voor andere gebruikers om te zien."*

"De factcheckers waren politiek te vooringenomen en hebben meer vertrouwen beschadigd dan gewekt. Het was volgens Zuckerberg vooral de laatste vier jaar zo moeilijk om niet te censureren vanwege de druk van de regering. Zonder de naam te noemen wordt hier natuurlijk de regering Biden bedoeld. *"Dat heeft ook andere regeringen aangemoedigd nog verder te gaan."*

Ook de 'content policies' worden vereenvoudigd. Zo worden onderwerpen als gender en immigratie niet meer gecensureerd. Zuckerberg: *"Wat begon als een verbetering van 'inclusiviteit' is uitgelopen op het uitsluiten van afwijkende meningen en het tot zwijgen brengen van mensen met een andere mening."*
Wel zal het volgens Zuckerberg een ruil zijn: er zullen meer *"slechte zaken"* te zien zijn, maar ook minder mensen die wij per ongeluk blokkeren.

De nieuwe werkwijze zal de komende maanden worden uitgerold, als eerste in de Verenigde Staten.
Zaken als drugs, terrorisme en exploitatie van kinderen zullen onderwerpen blijven die ook direct door algoritmes en de eigen moderatieteams worden verwijderd. Opvallend is dat deze eigen teams, nu gevestigd in het 'woke' Californië worden verplaatst naar het meer conservatieve Texas.

Zuckerberg steekt niet onder stoelen of banken dat de herverkiezing van Donald Trump een *"cultural tipping point"* was, waarbij vrijheid van meningsuiting weer belangrijk is geworden.

Samenwerking met president Trump

Opmerkelijk is de verklaring van Zuckerberg dat hij samen met de regering Trump druk zal uitoefenen op regeringen elders in de wereld die deze platforms dwingen meer te censureren.
"Europa heeft een steeds meer wetten die censuur institutionaliseren die het

moeilijk maken om daar iets innovatiefs te ontwikkelen.” Ook hekelt Zuckerberg de *“geheime rechtbanken”* in Latijns-Amerika die censuur aan platforms opleggen en China waar het platform helemaal is verboden. Rusland noemt hij opvallend niet.

Zuckerberg: *“De enige manier om daar tegen te strijden is samen met de Amerikaanse regering.”*

Ook werd deze week duidelijk dat een bekende bondgenoot van Trump, Dana White van vechtsportbedrijf UFC, in de raad van bestuur van Meta komt, aldus nu.nl.

Zure reacties

De te verwachten zure reacties kwamen snel. Zo stelde nu.nl *“Trump zal nieuw beleid toejuichen”.* Ook het Duitse Spiegel, dat ooit grote sponsorbedragen van Bill Gates ontving, sprak van *“capitulatie”* van Mark Zuckerberg: *“Met een spectaculaire ommekeer brengt Mark Zuckerberg zijn Meta-concern in de lijn van Trump. Dit zal vooral ten koste gaan van de zwakkeren.”*
Rudy Bouma reageerde op nos.nl: *“Mark Zuckerberg probeert duidelijk een wit voetje te halen bij Donald Trump, bij wie hij kort na diens verkiezingsoverwinning dineerde in Mar-a-Lago.”*
De vaak hatelijke website joop.nl schreef: *“Zuckerberg wil van Meta net zo’n open riool maken als X.”*

Meta, het moederbedrijf heeft gedreigd Facebook in Europa te sluiten, als Brussel haar censuur handhaaft of andere maatregelen tegen Facebook treft. Een aantal Europese leiders reageerden positief op deze waarschuwing.
Robert Habeck, de Duitse minister van de nieuwe economie, vertelde maandag aan verslaggevers tijdens een bijeenkomst in Parijs: *“Nadat ik was gehackt, heb ik vier jaar zonder Facebook en Twitter geleefd en het leven is fantastisch geweest”.*

De verklaring van Mark Zuckerberg.